

Fundusze Europejskie

Ewaluacja dotycząca postępu rzeczowego i finansowego FE SL 2021-2027 w zakresie funduszu EFRR i EFS+ na potrzeby przeglądu śródkresowego

Załącznik nr 1 - Szczegółowy opis sposobu w jaki wsparcie z Priorytetów I-IX FE SL 2021-2027 przyczynia się do realizacji zasad Europejskiego Filaru Praw Socjalnych

imapp consulting

Wykonawca badania:

Imapp Consulting sp. z o.o.

ul. Twarda 44,

00-831 Warszawa

www.imapp.consulting

hello@imapp.consulting

Zamawiający:

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

ul. Ligonja 46

40 - 037 Katowice

www.slaskie.pl

kancelaria@slaskie.pl

Warszawa – Katowice, listopad 2024

Badanie współfinansowane w 85 % ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach Priorytetu FESL.13 Fundusze Europejskie na Pomoc Techniczną FST Działanie FESL.13.01 Pomoc Techniczna FST oraz w 15 % z wkładu budżetu województwa śląskiego.

1. Kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie
Każda osoba ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą jej w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.

Wspieranie uczenia się przez całe życie jest realizowane poprzez projekty z Działania 6.6, na które przeznaczono alokację w wysokości 79 067 168 EUR. W ramach tej interwencji przewidziano projekty w zakresie kompleksowego wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności/kompetencje lub zmienić/nabyć nowe kwalifikacje. Ponadto, w ramach Działania 6.8 zaplanowano realizację inicjatywy w zakresie podnoszenia kompetencji i umiejętności podstawowych, w tym cyfrowych poprzez tzw. ścieżki podnoszenia umiejętności "upskilling pathways", realizowane zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (2016/C 484/01), na którą przewidziano 1 117 648 EUR. Także Działanie FESL.06.09 Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji – LOWE miało na celu aktywizację i włączenie w różnorodne formy edukacji osoby dorosłe, w szczególności osoby z grup w niekorzystnej sytuacji, na rzecz rozwoju umiejętności, kwalifikacji i kompetencji, stanowiących podstawę dla uczenia się przez całe życie. Jednak na dzień 30.06 nie podpisano żadnej umowy w OP6 na realizację projektów w zakresie wsparcia na rzecz kształcenia dorosłych.

2. Równość płci
a. Należy zapewnić i wspierać równość traktowania i szans kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym

Przy ubieganiu się o wsparcie z FE SL wnioskodawcy muszą wykazać spełnianie kryterium horyzontalnego zgodności ze standardem minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn. Standard ten został ujęty w załączniku do Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027. Brak spełniania tego kryterium jest wykluczający do otrzymania dofinansowania.

**Zasady Europejskiego Filaru
Praw Socjalnych**

**W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia
się do ich realizacji**

w odniesieniu do udziału
w rynku pracy, warunków
zatrudnienia i możliwości
rozwoju kariery.
b. Kobiety i mężczyźni mają
prawo do równego
wynagrodzenia za pracę
o równej wartości.

3. Równe szanse
Bez względu na płeć, rasę lub
pochodzenie etniczne, religię
lub światopogląd,
niepełnosprawność, wiek lub
orientację seksualną, każdy ma
prawo do równego traktowania
i równych szans w dziedzinie
zatrudnienia, ochrony socjalnej,
edukacji, a także dostępu do
dóbr i usług dostępnych dla
społeczeństwa. Należy wspierać
równe szanse grup
nieodpowiednio
reprezentowanych.

Przestrzeganie zasady równych szans jest
obligatoryjne we wszystkich projektach FE SL
2021-2027, co wynika z zapisów Artykułu 9
Rozporządzenia ogólnego. Wymaga się, aby
projekty miały pozytywny wpływ na realizację
zasady równości szans i niedyskryminacji, w
tym dostępności dla osób z
niepełnosprawnościami oraz by były zgodne
z zasadą równości kobiet i mężczyzn.
Ponadto, projekty muszą być zgodne z Kartą
Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
Konwencją ONZ o Prawach Osób
Niepełnosprawnych oraz zasadą
zrównoważonego rozwoju. Odpowiednie
Zapisy zawarto w Programie, a także w
regulaminach naborów. W ramach FE SL
wyznaczono koordynatora IZ ds. zasad
równościowych, który ma czuwać nad
realizacją zasad horyzontalnych w zakresie
niedyskryminacji.
Ponadto, w zakresie wsparcia z EFS+
wymagane jest tzw. podwójne podejście,
polegające na tym, że w programach na
różnych poziomach są zaplanowane i
realizowane działania/projekty bezpośrednio
nakierowane na przeciwdziałanie
dyskryminacji w związku z trudniejszą
sytuacją osób z grup narażonych na
dyskryminację, a także cele szczegółowe
ukierunkowane bezpośrednio na
wyrównywanie szans oraz działania
uwzględniające zasady równościowe
horyzontalnie na każdym etapie, w każdym

Zasady Europejskiego Filaru Praw Socjalnych	W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia się do ich realizacji
	<p>procesie tj. podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości, ewaluacji, promocji i kontroli programów i w każdym celu szczegółowym.¹</p> <p>+ ew. informacje z wniosków.</p>
 <p>4. Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia</p> <p>a. Każdy ma prawo do terminowego i dostosowanego do potrzeb wsparcia na rzecz poprawy perspektyw zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek. Obejmuje to prawo do otrzymania wsparcia w poszukiwaniu pracy, szkoleniu i zmianie kwalifikacji zawodowych. Każdy ma prawo do przeniesienia uprawnień do ochrony socjalnej i do szkolenia w trakcie przekwalifikowania zawodowego.</p> <p>b. Młodzi ludzie mają prawo do dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu, stażu lub dobrej oferty zatrudnienia w ciągu 4 miesięcy od uzyskania statusu bezrobotnego lub ukończenia edukacji.</p> <p>c. Osoby bezrobotne mają prawo do ciągłego i konsekwentnego wsparcia dostosowanego do ich</p>	<p>FE SL 2021-2027 oferuje szeroką gamę instrumentów na rzecz zatrudnienia. W szczególności Działanie FESL.05.01 Aktywizacja zawodowa poprzez PUP oferujące kompleksowe wsparcie w ramach aktywizacji zawodowej, tak aby zwiększyć możliwość trwałego zatrudnienia, oraz Działanie FESL.05.02 Aktywizacja zawodowa poprzez OHP, którego celem jest aktywizacja społeczna, zawodowa i ekonomiczna młodzieży w wieku 15-25 lat, mającej trudności z nauką. Do 30.06.2024 r. już 6706 osób bezrobotnych objęto wsparciem aktywizacyjnym, a w tym 1 283 długotrwale bezrobotnych, a 1 846 osób otrzymało bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie.²</p> <p>Spośród osób bezrobotnych i biernych zawodowo, objętych wsparciem, 3 798 pracowało w terminie do czterech tygodni od zakończenia przez uczestnika udziału w projekcie</p>

¹ Wytoczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.

² Dane z LSI na 30.06.2024

Zasady Europejskiego Filaru Praw Socjalnych	W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia się do ich realizacji
<p>indywidualnych potrzeb. Osoby długotrwale bezrobotne mają prawo do dogłębnej indywidualnej oceny najpóźniej do 18. miesiąca bezrobocia</p>	
<div data-bbox="204 495 384 658" data-label="Image"> </div> <p>5. Bezpieczne i elastyczne zatrudnienie</p> <p>a. Niezależnie od rodzaju i czasu trwania stosunku pracy, pracownicy mają prawo do sprawiedliwego i równego traktowania w odniesieniu do warunków pracy, dostępu do ochrony socjalnej i szkoleń. Należy wspierać przechodzenie w kierunku otwartych form zatrudnienia.</p> <p>b. Należy zapewnić pracodawcom niezbędną elastyczność, zgodnie z prawodawstwem i układami zbiorowymi, tak by mogli sprawnie dostosowywać się do zachodzących w kontekście gospodarczym zmian.</p> <p>c. Należy wspierać innowacyjne formy zatrudnienia, które gwarantują wysoką jakość warunków pracy. Należy zachęcać do przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Należy ułatwić mobilność zawodową.</p> <p>d. Należy zapobiegać powstawaniu stosunków pracy prowadzących do niepewnych warunków pracy, w tym poprzez wprowadzenie zakazu</p>	<p>Działanie FESL.05.04 Aktywizacja zawodowa osób pracujących jest skierowane do osób pracujących zatrudnionych na podstawie umów krótkoterminowych, umów cywilnoprawnych, ubogich pracujących, jak również odchodzących z rolnictwa, ułatwiając tym samym mobilność zawodową. w wyniku naboru zakończonego w styczniu 2024 r. Pozytywnie oceniono 27 wniosków. Do dnia 30.06 jednak nie rozpoczęła się realizacja żadnego projektu z tego działania. W ramach FE SL zapewniono równy dostęp do szkoleń dla pracowników, zgodnie z obowiązującymi zasadami horyzontalnymi.</p>

Zasady Europejskiego Filaru Praw Socjalnych	W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia się do ich realizacji
<p>nadużywania nietypowych umów o pracę. Każdy okres próbny powinien mieć rozsądny czas trwania</p>	
 <p>6. Wynagrodzenie</p> <p>a. Pracownicy mają prawo do sprawiedliwego wynagrodzenia, które zapewnia przyzwoity poziom życia.</p> <p>b. Należy zadbać o odpowiednie płace minimalne, tak by zapewnić zaspokojenie potrzeb pracownika i jego rodziny w świetle krajowych warunków ekonomicznych i społecznych, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do zatrudnienia i motywacji do poszukiwania pracy. Należy zapobiegać ubóstwu pracujących.</p> <p>c. Wszystkie wynagrodzenia są ustalane w sposób przejrzysty i przewidywalny, zgodnie z praktyką krajową i z poszanowaniem autonomii partnerów społecznych.</p>	<p>FE SL 2021-2027 nie jest narzędziem kreowania polityki w zakresie wynagrodzeń, w tym płacy minimalnej. Ma jednak potencjał przyczynić się do sprawiedliwego wynagradzania pracowników m.in. poprzez interwencję w ramach FESL.05.04 Aktywizacja zawodowa osób pracujących, które mogą się przyczynić do poprawy sytuacji materialnej uczestników projektu dzięki nabyciu przez nich nowych umiejętności i uzyskaniu kwalifikacji. Projekty takie jednak jeszcze nie są wdrażane w Priorytecie 5.</p>
 <p>7. Informacje o warunkach zatrudnienia i ochrona w przypadku zwolnień</p> <p>a. Pracownicy mają prawo otrzymać w momencie nawiązania stosunku pracy pisemną informację o ich</p>	<p>Prawo pracy jest regulowane na poziomie krajowym. W przypadku Priorytetów I-IX FE SL 2021-2027 nie przewidziano działań outplacementowych i restrukturyzacyjnych.</p>

**Zasady Europejskiego Filaru
Praw Socjalnych**

**W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia
się do ich realizacji**

prawach i obowiązkach wynikających ze stosunku pracy, w tym w trakcie okresu próbnego.
b. W przypadku zwolnienia z pracy pracownicy mają prawo do uzyskania wcześniej informacji o przyczynach takiego zwolnienia, przysługuje im również rozsądny okres wypowiedzenia. Mają oni prawo do skutecznego i bezstronnego rozstrzygnięcia sporów,
a w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, prawo do dochodzenia roszczeń, w tym do odpowiedniej rekompensaty.

8. Dialog społeczny i społeczne zaangażowanie pracowników
a. Należy prowadzić konsultacje z partnerami społecznymi w sprawie opracowywania i wdrażania polityk gospodarczych i społecznych oraz polityk zatrudnienia zgodnie z praktykami krajowymi. Należy ich zachęcać do negocjowania i zawierania układów zbiorowych w sprawach, które ich dotyczą, z poszanowaniem ich autonomii i prawa do podejmowania działań zbiorowych.
W stosownych przypadkach porozumienia zawarte między partnerami społecznymi są

Sposób wprowadzania polityk gospodarczych i społecznych jest poza obszarem oddziaływania FE SL 2021-2027. Kwestie działań podejmowanych w sytuacji potencjalnych transferów, restrukturyzacji oraz łączenia przedsiębiorstw, a także zwolnień grupowych nie są przedmiotem interwencji w Priorytetach I-IX FE SL 2021-2027.

Zasady Europejskiego Filaru Praw Socjalnych	W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia się do ich realizacji
<p>wdrażane na szczeblu Unii i jej państw członkowskich.</p> <p>b. Pracownicy lub ich przedstawiciele mają prawo do uzyskiwania informacji i wyrażania swojej opinii w odpowiednim czasie w dotyczących ich kwestiach, w szczególności w odniesieniu do transferów, restrukturyzacji oraz łączenia przedsiębiorstw, a także zwolnień grupowych.</p> <p>c. Zachęca się do wspierania zwiększonej zdolności partnerów społecznych do propagowania dialogu społecznego</p>	
 <p>9. Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym Rodzice oraz osoby pełniące obowiązki opiekunów mają prawo do odpowiednich urlopów, elastycznej organizacji pracy oraz dostępu do usług w zakresie opieki. Kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do specjalnych urlopów służących wypełnianiu obowiązków w zakresie opieki oraz należy zachęcać ich do korzystania z takich urlopów w racjonalny sposób.</p>	<p>W FE SL 2021-2027 przewidziano możliwość tworzenia nowych miejsc opieki przedszkolnej w ramach Działania FESL.06.01 Edukacja przedszkolna – Typ projektu 2. Jednak na dzień 30.06 projekty takie nie zostały jeszcze skierowane do realizacji. Przebudowa i rozbudowa przedszkoli jest możliwa w ramach Działania FESL.08.02 Edukacja włączająca. Ich realizacja również może wpłynąć na dostępność miejsc opieki nad dziećmi w wieku 3-6 lat. Projekty te jeszcze nie są w realizacji.</p> <p>Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, interwencja w zakresie opieki nad dziećmi i wspierania równowagi między życiem prywatnym i zawodowym będzie wdrażana na poziomie krajowym, poza FE SL 2021-2027</p>
	<p>W Priorytetach I-IX FE SL 2021-2027 nie przewidziano interwencji bezpośrednio mającej oddziaływać na warunki pracy i ochronę danych pracowników.</p>

**Zasady Europejskiego Filaru
Praw Socjalnych**

**W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia
się do ich realizacji**

10. Zdrowe, bezpieczne i dobrze dostosowane środowisko pracy oraz ochrona danych
a. Pracownicy mają prawo do wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy.
b. Pracownicy mają prawo do środowiska pracy dostosowanego do ich potrzeb zawodowych i które pozwala im przedłużyć okres ich uczestnictwa w rynku pracy.
c. Pracownicy mają prawo do ochrony swoich danych osobowych w kontekście zatrudnienia

11. Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci
a. Dzieci mają prawo do wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, które charakteryzują się dobrą jakością i przystępną ceną.
b. Dzieci mają prawo do ochrony przed ubóstwem. Dzieci ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji mają prawo do szczególnych środków służących zwiększeniu równości szans.

W FE SL 2021-2027 przewidziano wsparcie opieki przedszkolnej w Działaniu FESL.06.01 Edukacja przedszkolna, w tym możliwość tworzenia nowych miejsc opieki przedszkolnej w ramach (typ projektu 2), organizację zajęć dodatkowych oraz wyposażenie (typ projektu 1) oraz edukację włączającą w wychowaniu przedszkolnym (typ projektu 3). Tym samym interwencja ma przyczyni się do podniesienia jakości edukacji przedszkolnej.

W przypadku edukacji włączającej przewidziano uczestnictwo każdemu dziecku ze specjalnymi potrzebami działania indywidualizujące proces kształcenia, niezbędną pomoc pedagogiczną i psychologiczną oraz integrację dzieci z różnych środowisk, a także podnoszenie kompetencji kadry w stronę zapobieganiu dyskryminacji, przemocy i uprzedzeniom. Tym samym przyczyni się do zwiększenia równości szans dzieci w niekorzystnej sytuacji.

**Zasady Europejskiego Filaru
Praw Socjalnych**

**W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia
się do ich realizacji**

Jednak na dzień 30.06 projekty takie nie zostały jeszcze skierowane do realizacji. Przebudowa i rozbudowa przedszkoli jest możliwa w ramach Działania FESL.08.02 Edukacja włączająca. Ich realizacja również może wpłynąć na dostępność miejsc opieki nad dziećmi w wieku 3-6 lat. Projekty te jeszcze nie są w realizacji. Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, interwencja w zakresie opieki nad dziećmi i wspierania równowagi między życiem prywatnym i zawodowym będzie wdrażana na poziomie krajowym, poza FE RS 2021-2027.

12. Ochrona socjalna
Bez względu na rodzaj i czas trwania ich stosunku pracy, pracownicy i, w porównywalnych warunkach, osoby samozatrudnione, mają prawo do odpowiedniej ochrony socjalnej.

Ochrona socjalna, rozumiana jako ubezpieczenie społeczne, nie znajduje się w gestii programów operacyjnych, a jest regulowana na poziomie krajowym w odpowiednich aktach prawnych.

13. Świadczenia dla bezrobotnych
Osoby bezrobotne mają prawo do odpowiedniego wsparcia w zakresie aktywizacji ze strony publicznych służb zatrudnienia służącego (re-) integracji na rynku pracy i do właściwych świadczeń dla bezrobotnych otrzymywanych przez rozsądny czas, odpowiednio do

W FE SL 2021-2027 przewidziano instrumenty aktywizacyjne i integracyjne skierowane do osób pozostających bez pracy. W szczególności Działanie FESL.05.01 Aktywizacja zawodowa poprzez PUP oferuje kompleksowe wsparcie w ramach aktywizacji zawodowej, tak aby zwiększyć możliwość trwałego zatrudnienia oraz Działanie FESL.05.02 Aktywizacja zawodowa poprzez OHP, którego celem jest aktywizacja społeczna, zawodowa i ekonomiczna młodzieży w wieku 15-25 lat, mającej trudności z nauką.

Zasady Europejskiego Filaru Praw Socjalnych	W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia się do ich realizacji
<p>płaconych przez nich składek i zgodnie z krajowymi zasadami kwalifikowalności. Tego rodzaju świadczenia nie powinny stanowić czynnika zniechęcającego do szybkiego powrotu do zatrudnienia.</p>	<p>Do końca 2023 r. już 2109 osób bezrobotnych objęto wsparciem aktywizacyjnym.³</p>
 <p>14. Minimalny dochód Każdy, kto nie dysponuje wystarczającymi zasobami, ma prawo do odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego godne życie na wszystkich jego etapach oraz skuteczny dostęp do towarów i usług wspierających. W przypadku osób zdolnych do pracy świadczenia związane z dochodem minimalnym powinny być powiązane z zachętami do (ponownego) włączenia się do rynku pracy</p>	<p>Zasady ustalania wysokości minimalnego dochodu nie znajdują się w gestii ani IZ ani programów operacyjnych.</p>
<p>15. Świadczenie emerytalne i renty a. Pracownicy i osoby pracujące na własny rachunek przechodzące na emeryturę mają prawo do emerytury proporcjonalnej do ich składek oraz zapewniającej odpowiedni dochód. Kobiety i mężczyźni mają równe szanse w odniesieniu do nabywania praw emerytalnych. b. Każdy człowiek w podeszłym</p>	<p>Ustalenia w sprawie zasad przyznawania oraz wysokości emerytur i rent nie znajdują się w gestii programów operacyjnych. Natomiast przedłużenie aktywności zawodowej w wyniku aktywizacji dzięki projektom z FE SL 2021-2027 może w przyszłości przyczynić się do zwiększenia rent i emerytur poszczególnych osób poprzez zwiększenie ich okresów składkowych.</p>

³ https://funduszeue.slaskie.pl/czytaj/dane_zbiorcze_FESL_12032024 Dane na 31.12.2023

Zasady Europejskiego Filaru Praw Socjalnych	W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia się do ich realizacji
<p>wieku ma prawo do posiadania środków umożliwiających godne życie.</p>	
<div data-bbox="204 412 384 573" data-label="Image"> </div> <p>16. Opieka zdrowotna Każdy ma prawo do szybkiego dostępu do przystępnej cenowo, prewencyjnej i objawowej opieki zdrowotnej dobrej jakości.</p>	<p>Na poprawę dostępu do ochrony zdrowia alokowano w FE SL 2021-2027 kwotę 27 941 176 EUR w Działaniu 7.6 Ochrona zdrowia, w której zaplanowano działania w kierunku deinstytucjonalizacji opieki długoterminowej, co stanowi bezpośrednią odpowiedź na problemy i wyzwania wskazane w regionalnej polityce zdrowotnej i innych dokumentach regionalnych, zgodnie z kierunkami określonymi w Wytocznych dot. realizacji projektów z udziałem EFS oraz dokumencie: Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027. Projekty w tym zakresie jeszcze nie są realizowane, jednak oczekuje się objęcie usługami zdrowotnymi blisko 5,5 tys. osób do końca 2029 r.</p> <p>Z kolei z Działania 8.6 Infrastruktura ochrony zdrowia można będzie przeznaczyć 34 200 000 EUR na wyrównanie dostępu do opieki medycznej i odporności systemu opieki zdrowotnej poprzez projekty w zakresie wsparcia infrastruktury Centrów Zdrowia Psychicznego, wsparcie podmiotów podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz podmiotów świadczących usługi opieki długoterminowej (budowa, rozbudowa, modernizacja, zakup niezbędnego sprzętu medycznego i wyposażenia, wdrożenie rozwiązań IT).</p> <p>Dodatkowo, w ramach Działania 8.5 zostaną zrealizowane programy cyfryzacji opieki zdrowotnej na wszystkich szczeblach jej świadczenia. Alokowano na ten cel 12 939 722 EUR. Jeszcze nie ogłoszono naborów na projekty w tym zakresie.</p>

17. Integracja osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne mają prawo do otrzymania wsparcia dochodu, które zapewnia godne życie, usług, które pozwolą im na uczestnictwo w rynku pracy i w życiu społecznym, a także do środowiska pracy dostosowanego do ich potrzeb.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami jest realizowane w FE SL 2021-2027 na trzech poziomach:

1. Projekty skierowane do osób z niepełnosprawnościami
2. Projekty, w których premiuje i monitoruje się udział osób z niepełnosprawnościami
3. Projekty, w których wprowadzane są udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami jako obowiązkowe elementy uzupełniające

Odnosnie projektów bezpośrednio skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, to można zaliczyć do nich inicjatywy w ramach wsparcia sektora ekonomii społecznej (Działanie FESL.07.01 Ekonomia społeczna), nastawionej na zwiększenie zatrudnienia, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i osób z niepełnosprawnościami. Już rozpoczęto wdrażanie projektów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w 6 subregionach województwa.

Także interwencja w zakresie aktywizacji społecznej (Działanie 7.2 Aktywna integracja) jest w dużej mierze nastawiona na potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Wyodrębniono typ projektu 2, w którym można wspierać nowe podmioty reintegracyjne oraz wspierać poprzez usług rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia w w/w podmiotach. Nie wyklucza się przy tym wsparcia w ramach WTZ i ZAZ, które są przeznaczone wyłącznie dla osób z niepełnosprawnościami. Projekty z Działania 7.2 nie trafiły jeszcze do realizacji.

18. Opieka długoterminowa
Każdy ma prawo do przystępnych cenowo i dobrej jakości usług opieki długoterminowej, w szczególności opieki w domu i usług środowiskowych.

Opieka długoterminowa, w tym opieka świadczona w środowisku lokalnym, to ważny element programu. W ramach Działania 7.4 Usługi społeczne przewidziano szereg możliwości w tym zakresie, w tym rozwój usług opiekuńczych, asystenckich, wytchnieniowych, usług świadczonych w ośrodkach wsparcia w formie dziennej, rozwój mieszkalnictwa chronionego i wspomagane oraz i inne formy mieszkalnictwa wspólnego, w tym rodzinne domy pomocy, a przede wszystkim deinstytucjonalizację placówek całodobowych.

Także w ramach Działania 7.6 Ochrona zdrowia przewidziano istotne środki na deinstytucjonalizację opieki długoterminowej, w tym paliatywnej i hospicyjnej. Projekty w tym zakresie nie zostały jeszcze wybrane do dofinansowania.

19. Mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych

a. Należy zapewnić osobom potrzebującym dostęp do mieszkań socjalnych lub pomocy mieszkaniowej dobrej jakości.

b. Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji mają prawo do odpowiedniej pomocy i ochrony przed przymusową eksmisją.

c. Osoby bezdomne otrzymują odpowiednie schronienie oraz świadczone są na ich rzecz usługi służące promowaniu ich integracji społecznej.

Osoby w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań to jedna z grup w szczególnej sytuacji, objętych szczególnym wsparciem w Programie. Interwencja ma na celu reintegrować te osoby do życia w społeczeństwie i pomóc im w poprawie swojej sytuacji mieszkaniowej.

Liczba osób w kryzysie bezdomności jest monitorowana we wszystkich działaniach z EFS+. Według danych monitoringowych na 30.06.2024 r. jedynie 23 takie osoby otrzymały pomoc. W szczególności do tej grupy zaplanowano wsparcie w Działaniu 7.4 Usługi społeczne, gdzie przewidziano wsparcie rozwoju mieszkalnictwa chronionego i wspomagane oraz i inne formy mieszkalnictwa wspólnego, w tym rodzinne domy pomocy (Typ projektu 3). O realizację projektów w tym obszarze ubiega się 6 instytucji (rozstrzygnięcie konkursu

Zasady Europejskiego Filaru
Praw Socjalnych

W jaki sposób FE SL 2021-2027 przyczynia
się do ich realizacji

20. Dostęp do niezbędnych usług
Każdy ma prawo dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym wody, urządzeń sanitarnych, energii, transportu, usług finansowych i usług łączności cyfrowej. Osoby potrzebujące otrzymają wsparcie w zakresie dostępu do tych usług

planowane jest na III kwartał 2024). W całym CS 4.K planuje się do 2029 r. wsparcie bezpośrednie 819 osób w kryzysie bezdomności i lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań

Dostęp do podstawowych usług wysokiej jakości jest rozwijany dzięki wielu działaniom zaplanowanym i wdrażanym w FE SL 2021-2027.

- **Woda i urządzenia sanitarne:** Infrastruktura wodno-kanalizacyjna jest wspierana i rozwijana w ramach **Działania 2.11**. Zakończono pierwszy nabór wniosków w tym działaniu. Już niedługo rozpocznie się budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Świerklaniec, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Wojkowicach, budowa sieci kanalizacji sanitarnej i przebudowa sieci wodociągowej w Gminie Psary, budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z sięgaczami w gminie Blachownia. Docelowo planuje się 30 km nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych zaopatrzenia w wodę oraz 154 km systemów odprowadzania ścieków
- **Energia:** w tym obszarze przewidziano wsparcie dla mieszkańców poprzez projekty z zakresu modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków komunalnych (**Działanie 2.3 i 2.4**), w których można sfinansować między innymi instalację urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii wraz z magazynem energii; wymianę/modernizację źródeł ciepła

lub podłączenia do sieci ciepłowniczej/chłodniczej, wymianę/modernizację instalacji CO i CWU oraz wymiany oświetlenia na energooszczędne. Szeroki zakres wsparcia w zakresie odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców przewidziano w **Działaniu 2.6**.

Potencjalnie będą oni mogli skorzystać z dostępu do nowoczesnej i taniej energii m.in. dzięki projektom prosumentów zbiorowych i wirtualnych, projektom grantowym oraz projektom parasolowym. O wsparcie ubiegają się 22 gminy.

- **Transport:** w tym obszarze zaplanowano wsparcie w aż dwóch osiach priorytetowych: **Osi 3** (w zakresie zrównoważonej mobilności) i **Osi 4** (w zakresie budowy dróg i rozwoju kolei). W realizacji jest już 5 projektów, w tym trzy dotyczące **przebudowy drogi wojewódzkiej o długości łącznej 28 km** oraz dwa projekty w zakresie taboru kolejowego, w tym **zakup 26 sztuk nowoczesnego, energooszczędnego taboru** przystosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz rozbudowa i doposażenie zaplecza technicznego Kolei Śląskich. Obecnie na rozstrzygnięcie czekają kolejne nabory na zakup taboru autobusowego/ trolejbusowego, inwestycji związanych ze zrównoważoną mobilnością miejską, regionalne trasy rowerowe. Zakończono już nabór na realizację 6 projektów na budowę, przebudowę, modernizację lub zmianę przebiegu

dróg wojewódzkich, w tym w miastach na prawach powiatu. Celem tego działania ma być także eliminacja barier i zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami zgodnie z architektonicznym standardem dostępności.

- **Usługi łączności cyfrowej:** w FE SL 2021-2027 przewidziano możliwość finansowania usług cyfrowych, w tym e-usług publicznych (lokalnych, ponadlokalnych oraz regionalnych), świadczonych na rzecz mieszkańców i przedsiębiorców. Nabór w ramach **Działania 1.4** uruchomiono w czerwcu 2024. Szacuje się, że z nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych **będzie korzystało 300 tys. osób rocznie** dzięki wsparciu 54 instytucji publicznych na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych. Dodatkowo, w ramach **Działania 8.5** przewiduje się, że dzięki cyfryzacji 23 instytucji w zakresie E-zdrowia na pracowanie lub znaczne zmodernizowanie usług, produktów i procesów cyfrowych, dostęp do tych usług zwiększy się w społeczeństwie.